

بعد از دود دهه، تحریم‌های تسلیحاتی سازمان ملل علیه ایران به طور کامل لغو شد

میوه تسلیحاتی بر جام

وحیده کریمی: بعد از حدود دو دهه دیروز ۲۶ مهرماه، تحریم‌های تسلیحاتی سازمان ملل علیه ایران به طور کامل لغو شد. برجامی که در مجلس ایران توسط تندروهای داخلی آتش زده شد و مخالفانش در اسرائیل و آمریکا به سختی بر آن تاختند تا ترامپ با خروج از آن، به دنبال مرگش باشد، همچنان ثمر می‌دهد.

صفحه ۲

سرمقاله

حجاب معاصرات

سیدمصطفی هاشمی طباطبائی

در روزنامه همشهری در شماره ۲۲ مهر ۱۴۰۲ در نوشته‌ای با عنوان «علت تفاوت تحلیل مردم و مسئولان» و زیر عنوان «حجاب معاصرت، چگونه مانع از کلان‌نگری ما می‌شود»، به امر «حجاب معاصرات» در جامعه ما پرداخته است. در کنار این نوشته تصویر استاد غلامحسین ابراهیمی دینانی و شیخ محمود شلتوت چاپ شده که از قول اولی آمده است «حجاب معاصرات» گاهی مانع می‌شود تا مسائل نسل خود را متوجه شویم. ممکن است در عصر خودمان خیلی چیزها را بفهمیم؛ اما تاریخ بعدها آنها را آشکار می‌کند و از قول شیخ شلتوت می‌نویسد حجاب معاصرت پرده‌ای است که جلوی درخشش افراد را در زمان خودشان می‌گیرد. برای این کم‌اطلاع از ادبیات عرب و چنین اصطلاحاتی، به‌کاربردن ایسن اصطلاح و نبودن یا به کار نیستن معادل فارسی آن تازگی داشت؛ ازاین‌رو به کتاب لغت عربی مراجعه و معادل «معاصره» به فتح «ص» و «ر» را مدرنیسم و نوگرایی، تجدد، به‌روزدودن، نوسازی، به‌روسازی، نوآمدسازی، عصری‌بودن و مطابق زمان بودن یافتم. تردید دارم آیا معاصرات جمع همین معاصره است یا خبر. به هر حال از فحوائ نوشته‌های روزنامه مذکور چنین برمی‌آید که حجاب معاصره به معنی داشتن دانشی است که پرده‌ای بر امر مهم‌تری می‌کشد. شاید عبارت «پرده غفلت» یا «پرده علم‌زدگی» یا «پرده علم ناکافی» یا «پرده نافیقد» معنی آن را برساند. به هر حال غرض اشاره‌ای به نوشته روزنامه بود که می‌نویسد «افرادی که تجربه حضور در مسئولیت را دارند، کلان‌نگری را آموخته‌اند؛ اما برخی افراد عادی جامعه با روش صحیح تحلیل مسائل کلان آشنایی ندارند». به یک معنی مردم را فاقد کلان‌نگری و مسئولان را صاحب کلان‌نگری می‌داند و در حقیقت می‌خواهد اعلام کند که مردم فاقد بینش درست هستند؛ اما مسئولان به دلیل تجربه حضور در مسئولیت، کلان‌نگر هستند. ظاهراً نویسنده می‌خواهد بگوید که اگر مردم مشکلاتی را احساس می‌کنند، به دلیل فقدان کلان‌نگری آنان است و اگر همانند مسئولان کلان‌نگر بودند، احساس ناراحتایی نداشتند و در حقیقت در پی التقای این امر است که مردم قدرت تشخیص ندارند و تصمیمات مسئولان آینده‌نگر متضمن آینده خوب آنهاست. به مناسبت طرح «حجاب معاصرت» مردم و طرح کلان‌نگری مسئولان مناسب است به نکاتی چند اشاره کنیم.

۱- اینکه به چه دلیل در شرایط فعلی «حجاب معاصرات» مطرح می‌شود و پیکان آن متوجه مردم می‌شود و مسئولان بری از «حجاب معاصرت» قلمداد می‌شوند، معلوم نیست. ضرورت طرح این بحث کدام است؟

۲- طرح موضوع کلان‌نگری مسئولان به خاطر مسئولیت‌شان، حکمی است که نه استدلالی پشت آن است و نه قابل اثبات. اینکه فردی مسئول شود و هم‌زمان کلان‌نگر شود، بیشتر به یک طنز کلامی شبیه است. اتفاقاً مسئولان چون در رده تخصصی خود -مثلاً وزرا- اسیر می‌شوند، کلان‌نگری را از دست می‌دهند و مشغول رف و رجوع مسائل مربوطه می‌شوند و اتفاقاً در اینجا مسئولان دچار «حجاب معاصرات» می‌شوند.

۳- اطلاق صفت کلان‌نگری به مسئولان به طور عام واضح است که هیچ پایه تئوری و تجربی و اندیشمندانه‌ای ندارد. این اطلاق گفته خواجه شیراز لسان‌الغیب را به یاد می‌آورد: نه هر که چهره برافروخت دلبری داند/ نه هر که آینه سازد سکندری داند

نه هر که طرف کله کج نهاد و تند نشست/ کلاه‌داری و آیین سروری داند

هزار نکته باریک‌تر ز مو اینجااست/ نه هر که سر پرتراشد قلندری داند

۴- کلان‌نگری تنها ناشی از علم و مسئولیت نیست و لزوماً کلان‌نگری یا ادعای کلان‌نگری امری مستحسن نیست. چه بسیار انسان‌هایی که به خاطر کلان‌نگریستن دیگران قربانی شدند و چه بسیار فجاییعی که به دلیل کلان‌نگری‌ها به وقوع پیوسته است؛ زیرا بسیاری از کلان‌نگری‌های مسئولان ناشی از آرزوها، ایدئال‌ها و درک نادرست مسئولان است. کلان‌نگری نه ناپسند است و نه پسندیده؛ بلکه آنچه در کلان‌نگری پسندیده است، قطعیت (دست‌کم نسبی) منافع مردم و جامعه و کشور است و نه نتخیلات ناشی از نوع نگرش یا تظاهر به برخی روش‌ها.

۵- کلان‌نگری نابالون در اتحاد اروپا (البته اتحاد یا او!) موجب قتل بیش از یک‌ونیم میلیون سرباز شد. کلان‌نگری هیتلر موجب مرگ میلیون‌ها انسان و تخریب کشورها شد. کلان‌نگری لنین و تئوری انقلاب دائمی مارکسیستی او موجب مرگ و اسارت و تبعید میلیون‌ها انسان بی‌گناه شد. اینها نمونه‌هایی از کلان‌نگری‌های جاه‌طلبانه است.

۶- یک نوع کلان‌نگری که خود «حجاب معاصرات» به

طریق اولی است، تحت تأثیر باورهای غیرمعقول و خرافی است؛ کلان‌نگری فتحعلی‌شاه و راه‌اندازی جنگ علیه روسیه که

به قیمت تحقیر ایران و اردست‌دادن بخشی از کشور تمام شد.

کلان‌نگری شاه سلطان حسین و امید به آش‌پزی و دعاخوانی

ظاهرفریمان، کشور شیعه ایران را دچار تجزیه کرد.

ادامه در صفحه ۴

پنجشنبه ۲۷ مهر ۱۴۰۲ • ۳ ربیع‌الثانی ۱۴۴۵ • ۱۹ اکتبر ۲۰۲۳ • سال بیست‌ویکم • شماره ۴۶۷۵ • ۱۲ صفحه • ۱۵۰۰ تومان

انفجار «المعمدانی» بیمارستان فلسطینی، تکاپوها برای کنترل جنگ را افزایش داد؛ تل‌آویو در باتلاق

بهت جهان از جنایت در غزه

گزارش تیریک را در صفحه‌های ۳ و ۵ بخوانید

داغ یک وداع

پیکر داریوش مهرجویی کارگردان پیشروی سینمای ایران و همسرش وحیده محمدی‌فر تشییع شد

شرق: بعضی دردها و تلخی‌ها را نمی‌توان به سادگی از خاطر برد. درست مثل قتل داریوش مهرجویی و همسرش وحیده محمدی‌فر که بعد از چند روز همچنان داغش بر دل اهالی سینما و دوستان‌اش سنگینی می‌کند. بهت، وحشت و دروغ در چشم تمامی دوستداران داریوش مهرجویی که روز گذشته برای بدرقه‌اش به خانه ابدی آمده بودند موج می‌زد. از یک ساعت قبل از شروع رسمی مراسم در پهنه رودکی علاقه‌مندان کارگردان پیشروی سینمای ایران مقابل تالار وحدت حاضر بودند و از خیابان اطراف بر انبوه جمعیت اضافه می‌شد.

تصویر بزرگ مهرجویی و همسرش بالای سن بزرگی که برای مراسم در نظر گرفته شده بود خودنمایی می‌کرد و طنین ترانه «ستوری» به یادمان می‌آورد که تا لحظاتی دیگر باید با خالق بهترین آثار سینمای ایران

یادداشت

ریشه‌های بحران فلسطین و پیامدهای عملیات طوفان الاقصی

حسین علایی

با انجام عملیات طوفان الاقصی در روز شنبه ۱۵ مهر ۱۴۰۲ و شروع بمباران‌های وسیع و بیرحمانه نوار غزه توسط ارتش اسرائیل، دوباره موضوع بحران فلسطین در صدر توجه جهانی قرار گرفته است. اسرائیل در واکنش به این عملیات که موجب شکست حیثیتی برای رژیم صهیونیستی شد، با بمباران شبانه‌روزی مردم ساکن در نوار غزه فاجعه انسانی وحشتناکی به وجود آورد، به طوری که فقط در حملات به بیمارستان المعمدانی در شامگاه روز سه‌شنبه ۲۵ مهرماه ۱۴۰۲، بیش از هزار نفر از کودکان، زنان و مردان فلسطینی کشته شدند.

این در حالی است که رئیس‌جمهور آمریکا علاوه بر پنج بار تماس با نتانیاهو و اعزام وزیر خارجه خود به اسرائیل، خودش نیز شخصاً چهارشنبه ۲۶ مهرماه به تل‌آویو رفت تا حمایت قاطع آمریکا را در تداوم کشتار فلسطینیان و نیز تلاش برای آوار کردن مجدد آنها به رخ جهانیان بکشد.

اما باید دید که بحران فلسطین که ۷۵ سال است به طور پیوسته ادامه دارد، ریشه در کجا دارد. اساساً موضوع و پدیده اسرائیل که در آن زمین داشتند و نه جمعیت، اسرائیل بر همین اساس برای رسیدن به هر دو آنها برنامه‌ریزی کرد و البته از حمایت اروپا و آمریکا نیز برخوردار شد. اسرائیل سالانه سه میلیارد دلار از آمریکا پول دریافت می‌کند و بدون حمایت مالی ایالات متحده امکان بقا ندارد. اروپایی‌ها تصمیم گرفتند منطقه فلسطین را به یک سرزمین مناسب برای یهودی‌ها و تشکیل دولت یهود تبدیل کنند و از آنجا که در آن مقطع یهودی به اندازه کافی در این سرزمین وجود نداشت، اقدام به انتقال یهودی‌ها از سراسر دنیا به این منطقه کردند. به همین خاطر از حدود صد سال پیش به این سو هر سال بر تعداد یهودی‌های این منطقه افزوده شده است. در این سال‌ها پس از هر تحول سیاسی مهم در جهان، اسرائیلی‌ها، افراد یهودی را به این منطقه منتقل کردند. آنها پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، تا جایی که امکان داشت از روسیه و سایر جمهوری‌های سابق شوروی، یهودی وارد اسرائیل کردند.

خداحافظی کنیم. وظیفه اجرای مراسم به بهرام رادان سپرده شده بود و او با بغضی که گاه صحبت‌کردن را برایش دشوار می‌کرد باید از مهرجویی بزرگ صحبت می‌کرد. صحبت‌های رادان در ابتدای مراسم طولانی نبود و تنها از حضارن خواست به احترام ورود پیکر این فیلم‌ساز و همسرش به پا خیزند. چهره مسعودی کیمیایی و قدم‌های آهسته و کم‌توانش نشان می‌داد این توان صحبت‌کردن ندارد. او رفیق دیرینه‌اش را ناباورانه از دست داده و تنها به جمله‌ای کوتاه بسنده کرد که در این شرایط نمی‌تواند چیزی بگوید. فرهاد آبیض در غیاب علی نصیریان که در ایران نبود پیامی را از طرف او پخش کرد: «در بیماری با فکر و خیالت به سر می‌برم. من فرو ریختم و بی‌خواب شدم. چه کنم؟ از اولین کار خلاقهات در کنارت بودم تا آخرین کار اما الان تشکیلی دولت اسرائیل در سال ۱۳۲۷ هجری خورشیدی به آنها نیستم. ای مهر فرزانه این چه روزگاری است؟!». بهمن فرمان‌آرا سخنران بعدی مراسم بود و در صحبت‌های کوتاهی گفت: «داریوش جان قرار قرار نبود این ملاقات این‌چنین باشد، ما کجا زندگی می‌کنیم؟ یکی از بزرگ‌ترین فیلم‌سازان این مملکت باید سلاخی شود؟...

این گزارش را در صفحه ۱۲ بخوانید

وزیر کشور در گفت‌وگو با «شرق» جمعیت ۸ تا ۹ میلیون اتباع افغان در ایران را رد کرد

برخی دنبال آمار سازی و تبدیل مسئله افغان‌ها به موضوع اول کشور هستند

معصومه معظمی: یقیناً مباحث امنیتی و حفظ امنیت شهروندان برای هر دولت و حکومتی اولویت دارد و این مسئله در کشور ما نیز مثل سایر کشورها استثناپذیر نیست. دستگاه‌های فعال در این حوزه نیز تلاش می‌کنند تا این اولویت را همواره مورد توجه قرار دهند. با وجود این در همه جای دنیا به رغم تلاش‌هایی که انجام می‌شود...

صفحه ۲

در «شرق» امروز می‌خوانید: هم‌صدایی روزنامه‌نگاران و وکلا، یک گل ملی و یک بازی ملی علی دایی کم شد؟ محکومیت صالح نیکبخت و **یادداشت‌هایی از** سبحان رضایی، بیژن جهانگیری

روایت «شرق» از زلزله افغانستان

هزاران هزار از ما زیر آوار دفن شد

حذف ارز ۲۸هزار و ۵۰۰تومانی واردات دارو، افزایش دوباره قیمت داروهای سرطان را به دنبال داشت

زخم دارو

حادثه یا ثبات؛ قلعه‌نویی چطور کی روش را مات کرد

معادلات ژنرال

گپی با یک دست‌فروش که روزهای سخت را با درآمد بساطش می‌گذراند

پای بساط «بی بی جلیله»

نگاه‌نو

برهم‌کنش بیماری و خردمندپنداری

یادداشتی از عبدالرضا ناصرمقدسی

یادداشت

زندگی پیاده و مدنیت شهری

ترانه یلدا

معمار و شهرساز

زمانی که در اواسط سال‌های ۹۰ برای شکل‌دادن به پروژه بازآفرینی شهر رشت، به دعوت دوستان مشاورم به این شهر زیبا رفتم‌وآمدی پیدا کردم، می‌دیدم که علاوه بر ما که محیط شهر را می‌پسندیدیم، مردم رشت خود نیز به شهرشان افتخار می‌کنند و فهرستی از «اولین‌ها» دارند که در رشت اتفاق افتاده است؛ مثلاً اولین مدرسه، اولین روزنامه، اولین سالن سخنرانی، اولین ساختمان زیبای شهرداری و... و واقعا هم ساختمان شهرداری رشت زیاست و حشش است که با مرمتی همه‌جانبه و کامل، دوباره به مهم‌ترین ساختمان فعال شهر رشت بدل شود؛ زیرا مردم شهر فضای شهری این مجموعه را سرزنده و فرهنگی می‌خواهند و صد حیف که بعد از گذشت سال‌ها هنوز مرمت و بهسازی نشده است و پس از انتقال ساختمان شهرداری جدید به حاشیه‌های شهر، همچنان درهایش بسته مانده است.

به هر حال، پیاده‌راه شدن میدان شهرداری رشت و بخش‌هایی از خیابان‌های اطراف آن، در آن سال‌ها خالی از گفت‌وگو و بحث و جدل نبود. بعضی افراد شبکه معابر غیراصلی مرکز شهر را بسیار پرییچ‌وخم می‌دیدند و ترک عادت روزانه، یعنی تردد نکردن با ماشین در آن قسمت مرکزی شهر برایشان خوشایند نبود؛ بنابراین مقاومت می‌کردند... اما بعد از پیاده‌راه و سنگ‌فرش شدن میدان، همه چیز به‌تدریج مورد پسند مغازه‌داران و شهروندان قرار گرفت. و در اصل، رشت برای بسیاری از شهرهای دیگر کشورمان الگو نیز قرار گرفت. امروز نیز ما در شهرهای بزرگ‌مان مانند اصفهان، شیراز، مشهد، تبریز و البته تهران، خیابان‌ها و میدان‌هایی به این اولویت پیاده داریم که فضایی بعضی از آنها مانند میدان نقش جهان اصفهان یا میدان اصلی شهر همدان آن‌قدر زیاست که می‌توان آنها را یگانه و «جهانی» نامید و همه جا تبلیغ کرد. حس و حالتی که در این میدان‌ها به انسان دست می‌دهد، واقعا نادر و ویژه است و بدون شک نشانی از مدنیت و شهرنشینی شایسته را با خود دارد. گردش در این فضاهای زیبای شهری، هم برای شهروندان مطلوب است و هم برای گردشگران ایدئال. آخرین سه‌شنبه ماه مهر، در میدان نقش جهان به دعوت دوستان میراث فرهنگی‌مان به تماشای بازی چوگان نشستیم.

ادامه در صفحه ۴

فروش ویلا

رجوع به صفحه ۱۰

